

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Кафедра Реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 6 «26» 06 2024 р

Рішення вченої ради,

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методи обстеження у фізичній терапії»

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

90 год / 3 кредити ЄКТС

Київ – 2024

Робочу програму навчальної дисципліни «**Методи обстеження у фізичній терапії**» розроблено на основі освітньо-професійної програми «**Терапія та реабілітація**», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» та відповідних нормативних документів.

РОЗРОБНИКИ:

Наталія Владимірова

професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗУ імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Віталій Губенко

професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗУ імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Оксана Назар

завідувачка кафедри педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доцент

Дарія Попович

завідувачка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, доктор медичних наук, професор

Гарант ОПП

Наталія Владимірова

професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗУ імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 12 від 22 травня 2024 року

Завідувач кафедри професор _____ **Олександр Владиміров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 6 від 05 червня 2024 року

Голова ВРФ професор _____ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	7
7. Самостійна робота	8
8. Перелік питань для підсумкового контролю	9
9. Методи навчання	10
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	10
11. Рекомендований бібліографічний список	11

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методи обстеження у фізичній терапії» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 227 «Терапія та реабілітація», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація		
Спеціалізація (за наявності)	227.1 Фізична терапія		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90 годин		
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	1	-	-
Семестр	2	-	-
Лекції	18	-	-
Практичні	18	-	-
Семінарські	18	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	36 годин	-	-
Вид контролю	Диф. Залік	-	-

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі.

Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності основних методів обстеження у фізичній терапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати; виявлення патологічних процесів та функціональних і рухових порушень у пацієнтів/клієнтів із складною прогресуючою та мультисистемною патологією. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату; методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

2.2. Мета дисципліни: формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема: теоретичних знань щодо патогенетичних механізмів формування функціональних порушень систем організму та рухових обмежень при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату та нервової системи; умінь і практичних навичок, необхідних для проведення обстежень пацієнта/клієнта, використовуючи відповідний інструментарій, за системою МКФ (структура/функція тіла; активність/участь; фактори зовнішнього середовища/соціальна адаптація), трактування та аналіз взаємозв'язків отриманих даних з метою визначення системи ураження та постановки реабілітаційного діагнозу.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є:

набуття здатності здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру, які стосуються фізичної терапії. Оволодіння методами обстеження функціональних можливостей пацієнта/клієнта; обробки інформації; планування, прогнозування, реалізації та корекції програм фізичної терапії; профілактики захворювань, ускладнень та функціональних порушень; наукових досліджень та дискусії; доказової практики; управління та викладання; застосування сучасних цифрових технологій.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Фізична терапія у нейрореабілітації», «Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях ОРА», «Фізична терапія дітей з органічними ураженнями нервової системи».

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

Відповідно до освітньої програми «*Терапія та реабілітація*» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

ПРН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності

ПРН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі. стан осіб різного віку, нозологічних та професійних груп

ПРН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

ПРН 13. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів

ПРН 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 22. Демонструвати уміння здійснювати науково дослідну діяльність

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Навчальна дисципліна «**Методи обстеження у фізичній терапії**» дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

СК 07. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із

складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.

СК 15. Здатність обстежувати, складати, пояснювати та реалізовувати програму фізичної терапії у осіб з наслідками бойових травм опорно-рухового апарату та нервової системи.

5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з 2 навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «*Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату*». Інтегрованими вимогами до модуля №1 є: основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології – огляд, пальпація, аускультация. Основні правила проведення об'єктивної оцінки та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому. Опитувальник для визначення індексу Лі.

Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для коксартрозу). Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для гонартрозу). Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит.

Анатомо-фізіологічні особливості суглобів плечового поясу та верхніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану плечового та ліктьового суглобів: швидкий тест комбінованого руху, тест болючої дуги, тест передньої і задньої висувної шухляди, тест гіперрефлексії. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини у суглобах плечового поясу та верхніх кінцівок.

Анатомо-фізіологічні особливості суглобів тазового поясу і нижніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану кульшового, колінного та гомілково-стопного суглобів: тест Галеації-Еліс (оцінка довжини нижніх кінцівок), тест кінчиків пальців (для визначення контрактур м'язів), тест розгинання стегна, тест крепітації, тест передньої висувної шухляди, тест задньої висувної шухляди, тести для визначення стабільності гомілково-стопного суглоба. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини в суглобах тазового поясу і нижніх кінцівок.

Основні функціональні характеристики стану м'язів (тонус, сила). Тести для загальної оцінки функції м'язів: тест Маттіаса, ходьба на пальцях і п'ятах, присідання, віджимання від полу (стілки), степ-Тест.

Охарактеризувати поняття функціонального м'язового тестування (ММТ). Необхідні умови для отримання точних результатів м'язового тестування. Оцінка сили м'язів. Етапи проведення мануального м'язового тестування. Методи застосування мануального опору.

Навчального модуля № 2 «*Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи*». Інтегрованими вимогами до модуля №2 є: методики та топографічна послідовність оцінки функціональних порушень: рухової функції, чутливості, координаційної функції, тощо. Поняття реабілітаційний діагноз.

Охарактеризувати патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Оцінка тону м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія.

Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія. Оцінка сили м'язових скорочень (шкала Оксфорда): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгаціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Оцінка ступеня рухових порушень (шкала Ліндмарка, індекс Мотрисайті, тест контролю руху тулуба TRUNK Control Nest, Motor club assessment): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Шкали моніторингу у ході вертикалізації (Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index, Шкала оцінки болю (VAS), Поведінкова шкала болю - Behavioral Pain Scale (BPS), Моторний контроль вертикалізації): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Характеристика формувань порушень постурального балансу у пацієнтів неврологічного статусу. Оцінка постурального балансу (оцінка балансу в положенні сидючи (**Sitting Balance Score**), шкала утримання вертикальної пози (**Standing Balance**), шкала рівноваги Берга (**BERG BALANCE SCALE – BBS**): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Клінічна шкала оцінки «синдрому відштовхування». Класифікація функціональної здатності до переміщення. Тест «Встань та йди» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, тест оцінки динамічної ходьби, тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Кожен модуль навчальної дисципліни є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання. Змістовне наповнення програми навчальної дисципліни у таблиці 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.		
1.1.	Основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології	Огляд, пальпація, аускультация. Основні правила проведення об'єктивної оцінки та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому. Опитувальник для визначення індексу Лі. Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для коксартрозу). Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для гонартрозу). Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит.
1.2.	Анатомо-фізіологічні особливості суглобів плечового поясу та верхніх кінцівок.	Охарактеризувати функціональні тести стану плечового та ліктьового суглобів: швидкий тест комбінованого руху, тест болючої дуги, тест передньої і задньої висувної шухляди, тест гіперрефлексії. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини у суглобах плечового поясу та верхніх кінцівок.
1.3.	Анатомо-фізіологічні особливості суглобів тазового поясу і нижніх кінцівок.	Охарактеризувати функціональні тести стану кульшового, колінного та гомілково-стопного суглобів: тест Галеацці-Еліс (оцінка довжини нижніх кінцівок), тест кінчиків пальців (для визначення контрактур м'язів), тест розгинання стегна, тест крепітації, тест передньої висувної шухляди, тест задньої висувної шухляди, тести для визначення стабільності гомілково-стопного суглоба. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини в суглобах тазового поясу і нижніх кінцівок.
1.4.	Основні функціональні характеристики стану м'язів (тонус, сила).	Тести для загальної оцінки функції м'язів: тест Маттіаса, ходьба на пальцях і п'ятах, присідання, віджимання від полу (стінки),

		степ-Тест. Охарактеризувати поняття функціонального м'язового тестування (ММТ). Необхідні умови для отримання точних результатів м'язового тестування. Оцінка сили м'язів. Етапи проведення мануального м'язового тестування. Методи застосування мануального опору.
Модуль 2. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.		
2.1.	Методики та топографічна послідовність оцінки функціональних порушень: рухової функції, чутливості, координаційної функції, тощо. Поняття реабілітаційний діагноз.	Охарактеризувати патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Оцінка тону м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія.
2.2.	Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта):	методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія. Оцінка сили м'язових скорочень (шкала Оксфорда): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгацціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз отриманих результатів.
2.3.	Оцінка ступеня рухових порушень (шкала Ліндмарка, індекс Мотрисайті, тест контролю руху тулуба TRUNK Control Nest, Motor club assessment):	методика проведення, аналіз отриманих результатів. Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Шкали моніторингу у ході вертикалізації (Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index, Шкала оцінки болю (VAS), Поведінкова шкала болю - Behavioral Pain Scale (BPS), Моторний контроль вертикалізації): методика проведення, аналіз отриманих результатів.
2.4.	Характеристика формувань порушень постурального балансу у пацієнтів неврологічного статусу.	Оцінка постурального балансу (оцінка балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Клінічна шкала оцінки «синдрому відштовхування». Класифікація функціональної здатності до переміщення. Тест «Встань та йди» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, тест оцінки динамічної ходьби, тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз отриманих результатів.

**5. Структура навчальної дисципліни
(навчально-тематичний план викладання дисципліни)**

Номер і назва теми	Кількість годин	денна форма навчання			
		усього			
		лекції	практичні	семінарські	Самостійна робота.
Модуль 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.	6 2	12	14	8	28
Модуль 2. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.	2 8	6	8	6	8
Всього годин:	90	18	18	18	36

6. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг СР (годин)
		Денна форма навчання
Тема 1.	Механізми впливу на органи, системи, сегмент та на організм в цілому при запальних захворюваннях, при дистрофічних процесах та при травматичних ураженнях опорно-рухового апарату. Види патологічних деформацій тулуба, верхніх і нижніх кінцівок. Кульгавість. Патологічна ходьба.	6
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглоба, причини.	8
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглоба, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика.	8
	Анатомічна та функціональна характеристика м'язів верхнього плечового поясу і верхньої кінцівки та м'язів тазового поясу і нижніх кінцівок : норма, вкорочення м'язів та м'язова слабкість.	6
Тема 2.	Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Види синкінезій та гіперкінезів, характеристика, їх вплив на відновлення рухової функції.	6
	Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Моторний контроль вертикалізації.	2

	Класифікація функціональної здатності до переміщення. Нормальна ходьба, цикл ходи, види фаз, діапазон руху, реакція суглобів та м'язова активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи.	
Всього годин:		36

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

8. Перелік питань для підсумкового контролю

Модуль 1

1. Охарактеризуйте основні етапи клінічного обстеження опорно-рухового апарату.
2. Принципи проведення огляду та пальпації суглобів.
3. Критерії кількісної оцінки суглобового синдрому.
4. Методика визначення сумарного індексу Лекена при коксартрозі — Lequesne Index.
5. Методика визначення сумарного індексу Лекена при гонартрозі.
6. Структура та клінічне значення — Health Assessment Questionnaire.
7. Біомеханіка плечового суглоба та її клінічне значення.
8. Нормальні показники амплітуди рухів у плечовому суглобі.
9. Методика проведення гоніометрії та вимоги до точності вимірювання.
10. Функціональні тести плечового суглоба (тест болючої дуги, висувної шухляди).
11. Біомеханічні особливості кульшового суглоба.
12. Методика проведення тесту Галеацці–Еліс.
13. Оцінка стабільності колінного суглоба (передня та задня висувна шухляда).
14. Нормальні показники ROM для суглобів нижніх кінцівок.
15. Поняття мануального м'язового тестування (ММТ).
16. Умови отримання валідних результатів ММТ.
17. Етапи проведення мануального м'язового тестування.
18. Методи застосування мануального опору.
19. Функціональні тести для загальної оцінки м'язової сили (тест Маттіаса, степ-тест).
20. Критерії оцінки сили м'язів за шкалою Ловетта.

Ситуаційні завдання:

1. Пацієнт із болем у плечі при відведенні руки 70–120°. Який тест буде позитивним та що це може свідчити?
2. У пацієнта визначається укорочення однієї нижньої кінцівки. Опишіть алгоритм проведення тесту Галеацці–Еліс та інтерпретацію результатів.
3. При проведенні ММТ сила м'яза оцінена в 3 бали. Дайте клінічну характеристику цього рівня.
4. Після травми коліна виявлено позитивний тест передньої шухляди. Яка структура ймовірно ушкоджена?
5. При гоніометрії згинання у кульшовому суглобі становить 60°. Проаналізуйте ступінь функціонального дефіциту.

Модуль 2

1. Топографічна послідовність неврологічного обстеження.
2. Поняття реабілітаційного діагнозу.
3. Види патологічного м'язового тону (спастичність, ригідність, гіпотонія).
4. Методика оцінки спастичності за — Modified Ashworth Scale.
5. Інтерпретація результатів Modified Ashworth Scale.
6. Методика оцінки сили м'язів за шкалою Ловетта.
7. Характеристика — Oxford Muscle Strength Scale.
8. Методика проведення проб Менгаціні та Баре.
9. Клінічне значення автоматичної пронації за Бабінським.
10. Оцінка ступеня рухових порушень за — Lindmark Motor Assessment.
11. Методика використання Motricity Index.

12. Алгоритм вертикалізації пацієнта неврологічного профілю.
13. Критерії безпеки при вертикалізації.
14. Характеристика — Rivermead Mobility Index.
15. Методика оцінки болю за — Visual Analogue Scale.
16. Особливості використання — Behavioral Pain Scale.
17. Порушення постурального балансу при ураженнях ЦНС.
18. Методика проведення — Berg Balance Scale.
19. Типи патологічної ходи.
20. Методика проведення — Timed Up and Go Test.
21. Інтерпретація результатів 10-метрового тесту ходьби.
22. Методика проведення Dynamic Gait Index.
23. Методика проведення 4 Square Step Test.
24. Класифікація функціональної здатності до переміщення.
25. Клінічна характеристика синдрому «відштовхування».

Комплексні клінічні задачі:

1. Складіть алгоритм обстеження пацієнта після інсульту з правобічним геміпарезом.
2. Обґрунтуйте вибір шкал для оцінки пацієнта з коксартрозом III стадії.
3. Розробіть план функціональної оцінки пацієнта з травмою передньої хрестоподібної зв'язки.
4. Проведіть диференційну оцінку між спастичністю та ригідністю.
5. Сформулюйте реабілітаційний діагноз на підставі поданих клінічних даних.

9.Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

✓ *на практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: обговорення

проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; лабораторні роботи; виконання дослідів; метод проєктів (проєктування); мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: диференційований залік.

Приклад шкали оцінювання

Поточний контроль													Підсум- ковий контроль	Сума
120													80	200
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	МКР№1	T5	T6	T7	МКР№2	T9	T10	T11	T12	МКР №2		
15	15	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-		

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка ECTS	Оцінка	Сума балів	
	у національній шкалі	ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
	Диф.залік		
А (відмінно)	відмінно	100 балів	200 балів
В (дуже добре)	добре	90 - 100	170 – 200
С (добре)		82 - 89	155 – 169
		75 - 81	140 – 154

D (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
E (достатньо)		61 - 67	111 – 124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

11.Рекомендований бібліографічний список

Нормативно-правові акти

Основна література

1. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О., Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів: ЗУКЦ, 2010. – 239с.
2. Богдановська Н.В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних форм. Навчальний посібник / Богдановська Н.В.: Запоріжжя, 2011. – 314с.
3. Василюк В.М. Семіотика і діагностика внутрішніх хвороб (фізичні методи обстеження) : навч. посіб. для ВМЗО III-IV рівнів / В.М. Василюк, В. В. Василюк, Н.В. Кравчук ; за заг. ред. В. М. Василюка.– [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 459с
4. Визуальное руководство по функциональному мышечному тестированию / Карин Вибен, Бернд Фалькенберг; пер. с англ. – М.: МЕДпресс-информ, 2017. – 296с.
5. Ковальова О. М. Пропедевтика внутрішньої медицини: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна – Корнілова. – К.: Медицина, 2010. – 720с.
6. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб: [підручник для студ. вищ. мед. закладів освіти III–IV рівнів акредитації; + 2CD] / за ред. О.Г. Яворського; Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін. – [2-е вид.]. – К.: Здоров'я, 2004. – 499с.
7. Шуліпенко І. М. Пропедевтика внутрішньої медицини. Загальна семіотика та діагностика / Навч. посібник для студентів ВМНЗ IV рівня. – К.: Медицина, 2008 – 303с.
8. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник.-Київ, Чеський центр у Києві,2019.-272с.
9. FAMILY MEDICINE. EUROPEAN PRACTICES/ СІМЕЙНА МЕДИЦИНА. ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ. ISSN 2786-720x (Print) №4(106)/2023: Стратегія та методологія сучасної превентивної фізичної та реабілітаційної медицини в системі охорони здоров'я України О. А. Владимиров, Н. і. Владимірова, Л. М. Волгіна, Т. В. Куртян, Ю. Ю. Чумак- DOI: <https://doi.org/10.30841/2786-720X.4.2023.297023> УДК 616- 036.82:614.2:001.8(477
10. Complementary methods for the prevention and treatment of stress-induced mastopathy Chukhraev N., Zukow W., Vladimirova N., Chukhraeva E., Tereshchenko O. Journal of Education, Health and Sport. 2022;12(8):107-122. eISSN23
11. Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія №2/2023: До питання підготовки юних спортсменів у сучасному спорті Л. Шахліна, С.Футорний, Н.Владимірова, О. Маслова, М. Чистякова, О.Чернікова - <https://doi.org/10.32652/spmed.2023.2.77-83> (doi: 10.32652/spmed.2023.2.77-83);
12. Shaklina L.G., Futorny S., Vladimirova N., Maslova P., Kotko D., Kolomiets T., Honcharuk N.D, Transgender in modern olympic sports: problems and ways of their solution <https://doi.org/10.18370/2309-4117.2023.70.46-53> (doi: 10.18370/2309-4117.2023.70.46-53)
13. В.П Губенко, А.В. Ткаліна, Н.І. Владимірова, О.Є Юрик, О.В. Казаков, С.М. Федоров, А.В. Федосенко, М.Є. Рубаніста «Результати комплексного лікування з використанням мануальної терапії у хворих на хронічну вертеброгенну некорінцеву люмбоішіалгію»-Укр. МЕД. Часопис, 3(161)- V/VI2024

Додаткова література

1. Якименко О. О., Кравчук О. Є., Клочко В. В., Себов Д. М., Антипова Н.Н., Тбілелі В.В. Методи об'єктивного обстеження хворого в клініці внутрішніх хвороб Одеса: ОДМУ, 2013. – 183 с.
2. Альянс Європейських органів Фізичної та Реабілітаційної Медицини. Біла Книга з Фізичної та Реабілітаційної Медицини (ФРМ) в Європі // Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. – 2018. – №2. – С.5- 206.
3. Гайда І. М. Особливості структури та перебігу сучасної бойової травми у військовослужбовців Збройних Сил України / І. М. Гайда, М. І. Бадюк, Ю. І. Сушко // Патологія. - 2018. - Т. 15, № 1. - С. 73-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pathology_2018_15_1_14.
4. Долинна О.В., Голик В.А., Гди́ря О.В. та ін. Понятійний апарат фізичної та реабілітаційної медицини // Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. – 2019. – №1-2 (04). – С.6-25.
5. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/2801-12>).
6. Кіх А. Ю. Застосування досвіду країн НАТО для реабілітації військовослужбовців з черепно- мозковою травмою / А. Ю. Кіх, О. М. Волянський, І. М. Льовкін, О. В. Охонько // Проблеми військової охорони здоров'я. - 2017. - Вип. 47. - С. 285-294. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prvoz_2017_47_35
7. Швець А.В. Особливості відновлення постконтузійної симптоматики після черепно-мозкової травми у військовослужбовців / А.В. Швець, А.Ю. Кіх, І.А. Лук'янчук // Запорозький медичний журнал. – 2019. – Т.21, № 5. – 618- 624.
- 8.

Електронні ресурси

1. <http://www.who.ch>
2. <http://www.nlm.nih.gov>
3. <http://healthgate.com>,
4. <http://www.kfinder.com>
5. <http://php.silverplatter.com>
6. <http://www.accesspub.com>
7. <http://BioMedNet.com>
8. <http://www.healthweb.org>
9. <http://www.pslgroup.com>
10. <http://www.healthgate.com>
11. <http://www.mdconsult.com>
12. <http://www.rusmedserv.com>
13. <http://www.medlux.msk.su>,
14. www.rmj.net
15. <http://www.magichands.ru/content/category/5/19/42/>

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.